

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO:
Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Poletna naročnina L 800
Letna naročnina L 1.500
Letna inozemstvo L 2.500
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XIV. - Štev. 2 (673)

Gorica - četrtek 11. januarja 1962 - Trst

Posamezna številka L 30

Položaj med tržaškimi in goriškimi Slovenci v letu 1961

»Nekam čudno se zdi, da se v dvajsetem zmaterializiranem stoletju še vedno najdejo ljudje, ki postavljajo idejne vrednote nad vsakodnevne materialne ugodnosti,« tako je marsikateri komentiral stališče, ki so ga demokratični Slovenci zavzeli do raznih mamljivih odborov in akcij iz dobro znanih krogov. Vendar, če smo predpostavili idealne vrednote materialnim ugodnostim, nismo napravili s tem koraka, ki bi bil v nasprotju z realnostjo, ali ker bi nam manjkalo objektivnih in resnih argumentov v podkrepitev našega zadržanja.

Preteklo petnajstletje našega samostojnega javnega udejstvovanja je jasno dokazalo, kako važno je, da se v našem javnem življenju sliši kritični glas, ki opozarja na napake. Na Primorskem živimo pač v pretežkih razmerah, da bi lahko slepo izročali zastopanje svojih koristi enemu samemu omizju, ki naj bi imelo vedno prav, ki naj bi ponavljalo iste napake, ki jih je zagrešilo v prvih povojnih letih in še potem.

Danes, po petnajstih letih našega skromnega udejstvovanja, stojimo tu ob Soči in Adrijji močnejši kot tedaj. Naše vrste se širijo dneva in dan, kar so jasno dokazale pretekle volitve na Goriškem, in imamo dobro upanje v uspeh tudi na Tržaškem, kjer kljubujemo viharju kot dren.

ODKOD NASA MOC

Marsikdo se bo radovedno vprašal, odkod imamo v sebi to življenjsko silo, iz katere črpamo moč za svoj obstoj? Katerih sredstev se poslužujemo za rešitev ne-lahkih problemov?

Naša moč je v neizpodbitnem dejstvu, da so ideje našega demokratskega gibanja globoko vkoreninjene v našem narodno zavednem človeku, ker edino naše gibanje brani in cenil vrednote, ki jih naš narod nosi skozi tisočletja s seboj: vero v Boga, zaupanje v človeka in v samega sebe, zdrav narodni ponos v odnosu do večinskega naroda ter zvestoba demokratskemu načinu življenja.

Zato smo svobodni in notranje prekaljeni nastopali tudi v letu 1961 povsod, tudi v najvišjih forumih, samostojno ali kot enaki med enakimi. Jeza in spodtkanje raznih demagogov nas prav nič ne gane prav zato, ker se zavedamo, da enotnost nasprotnikov zahteva naše skupno nastopanje, to je vseh zvestih slovenskih demokratov v zamejstvu.

Ce kdo izgubi orientacijski čut in se poda zaradi kake nove »simpatije« v nasprotni tabor, da poskuša torej s skupnimi komunističnimi silami, mu ne moremo tega braniti. Ne bomo tu ponavljali klavne vloge sopotnikov, kajti tudi komunistični načrti se niso spremenili niti za las. Številne primere prav iz bližnje preteklosti bi lahko tu navedli, vsak izmed teh primerov bi jasno potrdil, kako je bilo jasno zadržanje demokratično usmerjenih Slovencev edino pravilno med drugim tudi zaradi tega, ker se niso obračali nikamor po nasvete. Še več, v svoji širokosrčnosti so od primera do primera razne akcije celo podprli s svojimi podpisi ali celo bili glavni pobudniki.

NI VZROKA ZA MALODUSJE

Z veseljem ugotavljamo ob začetku letošnjega leta vidne znake, ki kažejo na novo narodno pomlad. V glavnem beležimo razcvit naših slovenskih organizacij, ki pridobivajo vedno več simpatij med širokimi plastmi našega naroda. Tu mislimo na naše sicer skromne, a vendar pomembne DOMEVE v Gorici in na Tržaškem (v Rojanu, Bazovici in nastajajoče v Šklednju in pri Sv. Ivanu ter polagoma bolj in bolj tudi po drugih krajih).

Naše organizacije — politične, kulturne, prosvetne in stanovske — so plod idea-

lizma in žrtev ter odpovedi prostega časa posameznikov v korist narodne skupnosti. Mi nimamo stotin in stotin milijonov kot nekateri poborniki »enotnosti«, zato ker so si enostavno in na nekorekten način prisvojili skupno odškodnino vse slovenske narodne manjšine, tudi ne bomo imeli razkošnih polmilijardnih »Kulturnih domov«, da bi tam sejali seme ničevosti in utapljali svoje ljudi v neko breznarodno-breznacionalnost. Tudi nimamo stadionov, dnevnika in krđela plačanih propagatorjev.

Zato je jasno eno: dokler bodo naše organizacije migale, se nam ni treba bati bodočnosti.

Priznati moramo, da se tudi naše politično vodstvo globoko zaveda odgovornosti napram narodu, ki ga predstavlja. Častno izpolnjuje brez kolebanj in umikov zastavljeni program. Morda bi se morale mlajše sile v korist vseobčnega sodelovanja in soodločanja še krepkeje prijeti dela za narodno in demokratično stvar. Led je sicer razbit in temu je v dokaz živahno udejstvovanje na različnih področjih naših mladih skupin, društev in klubov.

SE BOLJ STRNIMO VRSTE

Medtem ko se pripravljamo, da damo vsej naši demokratični skupnosti nov zagon in večji polet v novem letu, smo prepričani, da po vseh razočaranjih z različnimi progresivnimi bratovščinami zamejski Slovenci vedno bolj spoznavajo, da se morajo nasloniti le na svoje lastne sile in samostojne slovenske organizacije.

Zato verujemo, da se bo naša narodno zavedna slovenska skupnost z dobro voljo, globoko odkritosrčnostjo, ki je predpogoj vsakršnega dela in uspeha, približala vedno bolj in bolj našim verskim, političnim in kulturnim organizacijam in skupno z njimi koristno branila naše najvišje svetlinje: katoliško vero naših prednikov, našo narodno in kulturno samobitnost.

Da je ta naravni razvoj v polnem teku kažejo tudi različna podtkanja »progresivnih bratcev«, ki z vsemi širokopoteznimi in dobro založenimi načrti in pobudami ne bodo mogli tega prepričati; pa tudi ne s svojimi napadi.

Narod bo sam odbral ljuljko od pšenice! V tem spoznanju stopamo pogumno v novem letu.

JADRANSKI

Problemi evropskega kmetijstva

V Bruslju te dni zaključuje svoje delo konferenca ministrov držav članic Skupnega evropskega tržišča (SET). Na dnevnem redu je vprašanje prehoda k drugemu obdobju izvajanja določb rimskih pogodb o Skupnem evropskem tržišču med šestorico držav Male evrope (Francija, Nemčija, Italija, Belgija, Holandska in Luksemburg). Pogodbo o ustanovitvi Skupnega evropskega trga so omenjene države podpisale 25. marca 1957. Obvezale so se, da bodo v teku od 12 do 15 let odpravile vse carine, tako da bo blago prosto krožilo brez vsakih omejitev. Za uresničenje tega končnega načrta so predvidena tri prehodna obdobja štirih let. V vsakem tem štiriletnem obdobju se morajo izpolniti določene obveznosti o postopnem znižanju carin ter o odpravi trgovinskih deležev (kontingentov). Z letom 1961 je torej poteklo prvo tako obdobje in sedaj bi bilo treba priti k drugemu. Ker pa prehod ni avtomatičen, ampak ga morajo odobriti vse države članice, so nastala nesoglasja, katera so res prišla na dan na konferenci ministrov držav Skupnega evropskega tržišča v Bruslju. Težave delajo kmetijski pridelki, za katerih sprostitev je v pogodbi predviden poseben postopek, različen od onega za industrijske izdelke. To zaradi posebne strukture kmetijstva, ki se že po svoji naravi teže prilagaja novim razmeram kot industrija. Kajti če bi kmetijske pridelke sprostiti po načinu industrijskih, bi v onih državah, ki bi ne mogle vzdržati konkurence, zašlo kmetijstvo v neizbežno krizo, kar ni namen, ki so si ga s skupnim tržiščem postavili. Zaradi tega so določili, da se mora poenotenje na kmetijskem področju izvršiti bolj polagoma in na bolj prožen način kot na ostalih področjih. Eno izmed takih posebnih določil je ono o tako zvanih »minimalnih cenah«, to je o cenah, ki jih neka država zahteva kot pogoj za uvoz pridelkov iz ene izmed držav članic, da ne bi s tem povzročila padca cen svojih pridelkov. S tem sistemom pa nekateri države, ki ne vedo kam s

svojimi pridelki, niso zadovoljne in zahtevajo naj se njihovim pridelkom dovoli svobodnejši izvoz v druge države. Najbolj glasna je v tem oziru Francija, ki komaj čaka, kdaj bodo odprli vrata njenim kmetijskim pridelkom. Tako so ne samo Francija, ampak tudi ostale države pri enih ali drugih pridelkih zainteresirane. Italija na primer noče nič več slišati o minimalnih cenah za izvoz sadja in

zelenjave, enako Holandska glede masla, mesa in jajc.

Problem je torej bolj tehnične narave. Treba je namreč sedanji sistem »minimalnih cen« nado mestiti s kakim drugim zavarovalnim sistemom. — Za prehod k drugemu obdobju izvajanja Skupnega tržišča pa je nujno potrebna soglasnost; v nasprotnem primeru se prvo obdobje avtomatično podaljša še za eno leto.

V znamenju odjuge

Po začetku sodeč, moramo ugotoviti, da se je leto 1962 pričelo v dobrem znamenju, kar se tiče izgledov za mirno reševanje prečih mednarodnih problemov med Vzhodom in Zapadom. Kot domenijeno na zasedanju Atlantskega pakta v Parizu in nato potrjeno še na bermudskem sestanku med Kennedyjem in Macmillanom, je ameriški predsednik v imenu zahodnih sil naročil svojemu veleposlaniku v Moskvi Thompsonu naj z novim letom stopi v stik s sovjetskimi predstavniki in z njimi izmenja mnenje o tem, kako bi se dala rešiti berlinska kriza, ki tako nevarno zastruplja vse mednarodno ozračje. — Prvi razgovor v tem smislu je imel veleposlanik Thompson 3. januarja s sovjetskim zunanjim ministrom Gromikom. Razgovor v Kremlju je trajal dobri dve uri. Časnikarjem je Thompson izjavil, da se je s sovjetskim kolegom razgovarjal o Berlinu in o drugih mednarodnih problemih na splošno. O poteku razgovora pa ni hotel ničesar povedati. Omejil se je le na to, da bodo temu prvemu razgovoru sledili v kratkem času še drugi, o poteku katerih bo sproti obveščal tudi angleško in francosko vlado.

Čeprav odgovorni krogi poudarjajo, da gre le za prve poskusne stike za določitev skupne podlage za morebitna prava pogajanja, je povsem jasno, da pomeni to začetek dvogovora med Sovjeti in zapadnjaki o berlinski vprašanju. Kakor vsak začetek je tudi ta poln težkoč in nevarnosti. Ameriški zunanji minister Dean Rusk je Thompsona poslal nazaj v Moskvo s temi le besedami: »Jasno dopovejte vašim sovjetskim sobesednikom, na kakšni osnovi so možna pogajanja o Berlinu: Zahod bo za vsako ceno, pravim za vsako ceno, branil svoje pravice v Berlinu.« — Ameriški veleposlanik je te smernice svoje vlade prav gotovo posredoval svojemu kolegu Gromiku.

ODMEVI V SVETU

Brž po razgovoru z Gromikom je Thompson poslal svoji vladi obsežno poročilo o tem. Prav tako je o poteku razgovorov informiral britanskega in francoskega veleposlanika. Do naslednjega srečanja bo lahko prišlo šele tedaj, ko bodo znane sodbe zahodnih zunanjih ministrstev o tem prvem razgovoru. Odločilno važnost pripisujejo stališču, ki ga bo zavzela francoska vlada, ki je, kot znano, zelo skeptična v tem pogledu. Medtem ko Velika Britanija povsem podpira ameriško pobudo in jo do neke mere brani tudi sam kancler Adenauer, general De

Gaulle vztraja na stališču, da ni treba začeti nobenih pogajanj, dokler Sovjeti ne umaknejo vseh svojih groženj in pokažejo tudi z dejanji svojo dobro voljo po mirni ureditvi spornik problemov. To svoje odklonilno stališče zagovarja De Gaulle takole: načelno nisem nasproten pogajanjem, nasprotujem jim v sedanjih okoliščinah, ko je Hruščev s »kitajskim zidom« v Berlinu že dosegel, kar je hotel (preprečil je beg prebivalstva iz Vzhodne Nemčije na zapad). Sovjeti sedaj berlinsko krizo le nalašč oživljajo, samo da begajo zahodne zaveznike in jih razdvajajo, da bi jih pripravili do tega, da bi priznali sedanje stanje (razdelitev Nemčije).

V ozadju te v bistvu ameriško-francoske krize so še drugi razlogi, kot ameriško nerazumevanje za De Gaullovo pojmovanje vloge Evrope, podpora ZDA pri nastopu Združenih narodov v Kongu ter izključitev Severne Afrike iz področja pristojnosti Atlantskega pakta. — De Gaulle se tudi boji, da bi sporazum o Berlinu zadobil simboličen pomen vsesplošnega zgodovinskega kompromisa med ZDA in Sovjetsko zvezo kot svoj čas sporazum v Jalti. Tak sporazum bi po De Gaullovi mnenju oddaljil Nemce od Zahoda in jih vzpodbujal k revanziškim težnjam.

In končno se francoski predsednik kaže tako nepopustljivega zaradi notranjih težav, ki jih ima z vojno v Alžiriji. Ameriški časnikar Lipmann je o njem zapisal: »V vsem svojem življenju se je izkazal vedno najbolj nepopustljivega, ko se je čutil najbolj šibkega. Dokler ne bo urejeno alžirsko vprašanje, bo vedno vse zaviral: Združene narode, Skupno tržišče, Atlantsko zavezništvo, pogajanja o Berlinu.«

Tako je trenutno stanje odnosov med zahodnimi zaveznicami zvezi z pripravljanimi pogajanjmi s Sovjetsko zvezo glede berlinskega vprašanja. Ker niso mogli generala De Gaulle na noben način prepričati, da bi pristal na pogajanja z Moskvo, so popustili in napravili kompromis: omejili so se le na poskusno iskanje skupnih osnov za pogajanja. De Gaulle je na te poskusne stike, čeprav ne preveč navdušen, pristal. Usoda nadaljnjih razgovorov med Thompsonom in Gromikom je v veliki meri sedaj odvisna od stališča francoske vlade. Angleži in Amerikanci so glede tega optimistični in upajo, da bo De Gaulle pristal na prava pogajanja s Sovjeti, če bodo slednji nudili resno podlago za sporazum. To je pa temeljni predpogoj, ki ga postavljajo tudi Angleži in Amerikanci za pogajanja z Moskvo o Berlinu.

Val terorizma v Franciji

»Medtem ko se v Alžiriji Evropejci in muslimani medsebojno pobivajo pred očmi oblasti in je matični Franciji politični zločin postal pravilo obračunavanja, se De Gaulle in njegovi ministri zbirajo k seji za sejo, da bi izdelali učinkovit načrt za obrambo demokracije.« — Tako je dopisnik nekega lista iz Pariza označil stanje v Franciji in Severni Afriki, kjer so atentati na dnevnem redu. Zelo aktivna je postala tajna vojaška organizacija O.A.S. Čeprav jo je vlada proglasila izven zakona, ima še vedno mnogo simpatizerjev. Vlada sama se ji boji stopiti preveč na prste. Razumljivo je, da imajo v tej splošni zmešnjavi stranke opozicije idealno delo. Vlada se je postavila na stališče, da ne dovoli nobenih manifestacij ne za, ne proti O.A.S. Vse stranke druga za drugo vabijo ljudi k protestnim manifestacijam. Posebno aktivna je komunistična partija. Druge demokratične stranke zopet nočejo zaostajati in si skušajo na razne načine

pridobiti javno mnenje. Zmešnjava je splošna; François Mauriac je takole orisal podobe današnje Francije: »Naša Francija je pod sedanjimi voditelji v današnjem svetu tako anahronistična, da nas je do kraja sram. Govorite nam o Skupnem tržišču, nam pa misel uhaja na prizor, ki ga nudimo svetu, to je na prizor velike države, pogreznjene v anarhijo in nemoč. Nekoč so zločin lahko ocenjevali kot znamenje vitalnosti. Toda danes se je notranje zlo političnega zločinstva zajedlo v našo deželo ob splošni apatiji, ne da bi se kdo za to kaj zmenil.«

Nova država v Polineziji

Na novega leta dan je otočje Samoa v Polineziji zadobilo politično neodvisnost. Nova država obstoji iz štirih malih otokov, ki štejejo skupno 11.000 prebivalcev. Do konca prve svetovne vojne je otočje bilo nemška kolonija, nakar je prešlo pod zaupno upravo Društva narodov in po drugi svetovni vojni pod upravo Združenih narodov.

Tanganjika - nova afriška država

Pred kratkim je postala neodvisna bivša kolonija Tanganjika. Posredujejo nekaj podatkov o njeni zgodovini in gospodarstvu.

Po arabskih virih se je pričela kolonizacija Tanganjike že v obdobju 7. in 9. stoletja, ko so se naselili mohamedanski begunci iz Omana na obalnem področju.

Prvi svetovni vojni je Društvo narodov izročilo mandat nad tem ozemljem Veliki Britaniji, ki ga je OZN leta 1946 spremeniła v zaupno upravo.

Državni poglavar je, kot v primeru ostalih članic britanske državne skupnosti, formalno angleška kraljica, katero zastopa guverner.

Trenutno ima močno večino v parlamentu stranka TANU (Tanganjiška afriška narodna zveza), katero vodi sedanji ministrski predsednik Julius Nyerere.

Na površini skoraj 940 tisoč kv. km živi približno 9 milijonov duš, od katerih

je 112 tisoč Azijcev in le 23 tisoč Evropejcev. Večina prebivalstva je še poganov, nekaj je mohamedancev, kristjanov pa je blizu poldrugi milijon.

Ozemlje te nove afriške države se širi od Indijskega oceana do jezer Njase, Tanganjike in Viktorije. Obsega visoke planote, pokrite s stepami in savanami.

Razveseljivo je, da je Tanganjika dosegla svojo neodvisnost brez notranjih zapletov in zunanjih posegov. Želeti je, da bi si nova država uredila in utrdila svoj notranji gospodarski in socialni položaj tako, da bo lahko kos vsem eventualnim zunanjim vmešavanjem.

Dosedanji prvaki so bili: Urugvaj dvakrat, Italija dvakrat (1934 in 1938), Zah. Nemčija in Brazilija. Če osvobja prvenstvo Urugvaj ali Italija, bosta prejeli Rimetov pokal v trajno last.

V Čile ne bodo potovali Francija, ki je bila na zadnjem 7. svetovnem prvenstvu tretja (izločila jo je presenetljiva Bolgarija), Švedska, druga na zadnjem prvenstvu (izločila jo je Švica) in pa Avstrija.

Nekdo je zapisal, da srečni ljudje nimajo zgodovine. Tudi Mijo in Lenka je nista imela več let. Vsak je sledil svojemu študiju, on v katoliškem zavodu, ona pa v javni šoli.

Mijo je bil pesnik, umetnik; razumel je ljubezen, ki jo je Bog skril v naravo, ljubkost nežnega jutra kot veličastvo večera, molk zelenih polj kot glas zvonov ...

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Razmejitev župnij v ljubljanski škofiji

Ljubljanski škof je v zadnjem škofijskem listu sporočil, da se bodo med letom spremenile meje tistih župnij, kjer so razmere pokazale, da je to potrebno.

Sklep ljubljanskega škofa je zelo važen in ga bodo morali vsa soseda verjetno posnemati v marsikateri škofiji.

Umrli je zlatomašnik Ivan Štolfa

Na Vogrskem pri Prvačini je dne 3. jan. umrl zlatomašnik Ivan Štolfa. Pokopali so ga na domačem pokopališču na Vogrskem ob obilni udeležbi sobratov in ljudstva dne 5. januarja.

P. Vladimir Kos

je poslal voščila za praznike. Piše, da so ga sedaj prestavili v najbolj zapuščen predel tokijskih predmestij, med socialno izobčene in nekdanje sužnje.

Tretji svet med demokracijo in komunizmom

Vzhod in Zahod sta prenesla pozorišče dvobojev v vseмирje, toda niti demokracija niti komunizem ne pozabljata na »tretji svet«, ki ga lahko »zagrabimo«, ki je na zemlji in ki mu oba kar se da dvorita; način in pomen dvorjenja pa sta različna.

Nova filmska revija

V prvih mesecih letošnjega leta so začeli v Benetkah izdajati novo filmsko revijo, ki nosi naslov »cine forum«.

Revija »cine forum« se predstavlja v lepi in poljudni obliki. Namenjena je vsem tistim, ki se zanimajo za filmski problem in se želijo seznaniti s podrobnejšim študijem posameznega filma.

UTRINEK

»Toliko bolj prebiva Bog v nas, kolikor bolj si prizadevamo, da bi ga prinesli drugim.«

sredini kontinenta kljub avtonomijam marajo poslušati ukaze tiste republike, ki je po mnenju Davida Marshalla »največja kolonialna država«, ki ima toliko kolonij kot nobena druga in stiska pod svojim jarmom ljudi, ki so si sami zmožni vladati.

In prav Sovjetska zveza se trudi, da bi rešila druge dežele izpod imperialističnega jarma zahodnjakov-tiranov!

In tako bomo videli, v kakšne razmere bodo zašle države, ki so nasledle komunistični propagandi, in v kakšne tiste, ki so poslušale pametno besedo demokratov.

Radio Trst A

Teden od 14. do 20. januarja 1962

Nedelja: 9.30 Slovenski zbori. — 10.00 prenos sv. maše iz stolnice sv. Justa. — 11.30 Oddaja za najmlajše: »Pravljica o carju Saltanu«.

Četrtek: 18.00 Radijska univerza: (11) »Jonosfera - zemeljski pas žarčenja«.

Petek: 18.00 Italijanska po radiu. — 19.00 Sola in vzgoja: »Zakaj se nam otroci odmikajo«.

Sobota: 14.40 Sestanek z Veselimi Planšarji. — 15.30 »Gospa Fedele«, dramatizirana zgodba. — 16.10 Pesmi brez besed, v izvedbi orkestra. — 17.45 Božanska komedija: Nebesa - 10. spev. — 19.00 Pomenek s poslušalkami. — 20.30 Teden v Italiji. — 20.40 Poje Steverjanski zbor. — 21.00 Za smeh in dobro voljo.

Svetovno nogometno prvenstvo

Svetovno nogometno prvenstvo, imenovano tudi tekmovanje za pokal Julesa Rimeta, ki je bil pobudnik tega množičnega tekmovanja, bo leta 1962 v Čilu v Južni Ameriki. Trajalo bo od 1. do 17. junija.

To je samo finalni del tega tekmovanja. Praktično pa se to začne mnogo prej, ko se enajstotice najboljših iz vseh držav spoprimajo med seboj v kvalifikacijah po skupinah dveh do treh ekip.

Zmagovalec vsake skupine ima pravico do nastopa v finalnem delu. Brez kvalifikacij pridejo v finale bivši svetovni prvaki in pa organizator tekmovanja.

V Čilu se mrzlično pripravljajo na sprejem najboljših moštev vsega sveta. Ta so poleg Čila samega, organizatorja, in Bralopolje, sedanjega svetovnega prvaka, nazilije, sedanjega svetovnega prvaka, naslednje. Argentina, Urugvaj, Kolumbija, Mehika, Španija, Anglija, Zah. Nemčija, Švica, Italija, Jugoslavija, Madžarska, Českoslovaška, Sovjetska zveza, Bolgarija.

II.

Nekdo je zapisal, da srečni ljudje nimajo zgodovine. Tudi Mijo in Lenka je nista imela več let. Vsak je sledil svojemu študiju, on v katoliškem zavodu, ona pa v javni šoli.

obhodno potrebne za življenje. Bila je verna, a manj kot Mijo. Njegova vera je bila vera čistega fanta, ki gleda proti nebu z živim prepričanjem.

»Vedno se Bogu zahvaljujem za vso lepoto na zemlji; za sončni žarek, ki spremeni rosno kapljo v diamant... za svetlobo, ki z zlatom obrobja odpadle drevesne liste... za cvetlice, ki se zbirajo na robovih prepadov.«

»Včasih je tako lahko sanjati in tako prijetno.«

Nad mestom so brnela sovražna letala in grozila s smrtjo in opustošenjem.

Lenka pa je bila praktičen dekle, bolj navezana na ljudi in zemljo, privlačeval je svet. Ljubila je zabave, razkošnost, tisoč majhnih reči, ki so se ji zdele ne-

»Kot bi govoril sv. Frančišek Asiški...!« se je zopet smehljala Lenka, a Mijo ni odgovoril na to njeno šalo. Pač pa je nadaljeval:

»Sanjaš, Mijo?« mu je vpadla v besedo Lenka s tihim glasom, ki je izražal boječnost in očitek obnem. Zdrnil se je, z roko šel preko čela in se nasmehnil.

Lenka je skomignila z rameni in vozila molče dalje. (Se nadaljuje)

PIERRE L' ERMITTE

Najboljša izbira

POVEST DOBRIH LJUDI

Ko sem se zbudila, sem si mislila, da se ne bom nikdar ničesar bala, ker boš ti čuval nad menoj... Kaj ne, da boš, Mijo?

Smrt generalne prednice sester Previdnosti

Red sester Previdnosti, ki ga je pred sto leti ustanovil duhovnik Luigi Scrooppi in ki se je naglo razširil po vsem svetu, žaluje za svojo generalno prednico sr. Agneso Delugan. V petek 5. januarja se je po kosilu umaknila v svojo sobo, iz katere se ni več vrnila. Sosestre so jo našle mrtvo v postelji. Kljub visoki starosti 85 let je še vedno z neverjetno agilnostjo vodila svoje posle in bila vsem vzgled plemenitega, svetega življenja. Njena smrt je bila lahka in, ko smo jo v generalni hiši v Gorici pokopili, smo se čutili izrazu blaženega miru, ki je počival na njenem še skoro mladostnem obrazu. Deklice iz zavoda so neprestano molile ob krsti rožni venec za rožnim vencem, redovnice so tiho prihajale, da se poslovijo od svoje predstojnice. Res lepa smrt po lepem življenju. — Sr. Agnese Delugan se je rodila v Panchià pri Trentu in je bila 20 let generalna prednica redovne družbe sester Previdnosti. Med tem časom je ustanovila misijonsko postajo tega reda v Braziliji in v Urugvaj. Po značaju je bila izredno ljubezniva in sestre so v njej našle nadvse razumevajočo in dobro mater. Naj ji dobri Bog bogato poplača vso skrb in ljubezen, katero je tako velikodušno razdajala vsem.

Pevma

Zadnji dan v letu ima že sam na sebi nekaj slovesnega in to toliko bolj, če ta dan pade na nedeljo, kot se je to zgodilo letos.

V Pevmi smo imeli še poseben praznik, ker smo ravno na ta dan praznovali god našega farnega zaščitnika sv. Silvestra, ki ga sicer navadno praznujemo na Novo leto.

Praznik je zelo dobro izpadel, ker so se vsi zelo potrudili za to, predvsem seveda naši pevci. Višek pa je praznik dosegel, ko je pri popoldanski službi božji po vsej cerkvi zadonela zahvalna pesem, ki je vse navzoče združila v skupni zahvali Bogu. Sploh pa je povsod vladalo izredno praznično razpoloženje, čeprav nam vreme ni bilo prav nič naklonjeno, saj je lilo kot iz škafa.

Tudi Božič smo lepo praznovali. Letos se nam je ob polnočnici nudilo prijetno presenečenje: naše cipele pred cerkvi so namreč žarele v raznobarnih žarnicah, da je bilo prav prijetno svetlo in da se je v vseh še bolj stopnjevalo božično razpoloženje. Hvaležni smo zato goriški občini, da je za to poskrbela, in upamo, da bo za prihodnji Božič to razsvetljavo še bolj ojačila.

Obmejni promet v decembru 1961

V preteklem mesecu decembru je bil obmejni promet med Italijo in Jugoslavijo zelo živahen. Skupno je v obeh smereh šlo čez mejo 105.000 oseb, od teh 24.963 italijanskih in 72.131 jugoslovanskih državljanov.

RAJBELJ — O naši Svetilki (La Lampada)

V našem časopisu smo že parkrat poročali o župnijskem glasilu La Lampada (Svetilka), ki ga izdaja tukajšnji g. župnik za svoje župljane v Rajblju. Povedali smo, da list izhaja v dveh jezikih in včasih celo v treh, ker so tudi nemško govoreči župljani med nami. Tako lahko vsak v svojem jeziku bere besede g. župnika in Cerkve. V preteklih mesecih »Lampade« nekaj časa ni bilo in smo izrazili sum, da so jo morda zatrli kakšni nestrpnosti, sedaj pa moramo poročati, da je zopet začela izhajati in da je celo prinesla dolg članek v slovenščini Resnica pa le brsti. Na koncu je kratka vsebina v italijanščini za tiste, ki slovenski ne znajo.

Veseli smo, da je Svetilka zopet začela izhajati in da se je naš sum izkazal za neresničnega. Upamo tudi, da bodo še drugi naši rojaki pri njej sodelovali in ne samo C. T. Temu pa svetujemo, naj še kaj drugega lepega pove, ker strahot iz zadnje vojne imamo res dovolj in bi najrajši nanje pozabili. Naj jih pogrevajo tovariši onstran meje, ki se zdi, da drugega ne znajo ali pa ne smejo pisati.

Vaščanka

Naše žene za Božič

Božič, največji krščanski praznik, je hkrati tudi največji praznik družine. In ker je žena duša družine, zavisi od nje, kako naše družine praznujejo ta praznik, kakor tudi ostale praznike. Saj velja pravilo: kakršna žena, takšni prazniki, takšne družine.

Božič pa je pri nas v Trstu, žal, vse prej kot družinski praznik. Sliči vse bolj nekaki javni zabavi. Kajti trgovine z ještvami so bile letos na sveti večer, čeprav je bila nedelja, odprte do pol desetih zvečer, javni lokali pa vso noč. Zakaj to? Vsi oni, ki so tako pozno kupovali, še bolj pa oni, ki so morali streči po trgovinah in javnih lokalih, niso mogli praznovati svetega večera, najlepšega, kar je še ostalo človeški duši v tem razrušenem svetu. Žal, nimamo mi vpliva na organe, ki odločajo o tem. Povedati pa hočemo, da nas to boli in žali našo versko in narodno izročilo. Pri tem se spominjamo, da so bili v poganski Hitlerjevi Nemčiji na sveti

Marijina družba v ulici Risorta, 3

ponovi v nedeljo 14. januarja igro

BETLEHEMSKA ZVEZDICA

Začetek ob 17.30 — Vabljeni!

večer, od mraka dalje, zaprti vsi lokali, pri nas pa, v državi z najvišjo cerkveno hierarhijo so lokali odprti vso noč!!! To je nam katoličanom gotovo in sramoto in v pohujšanje milijonov naših bratov in sestra, ki za pričevanje svetonočne blagovesti doprinašajo največje žrtve — onkraj železne zavese.

Želimo, da bi tudi naše katoliško časopisje in naš radio v bodoče bolj konkretno prispevalo k vzgoji naše žene — in po njej javnega mnenja — da bo prihodnji Božič res naš največji družinski in verski praznik, da bomo našim bratom ne v spotiko, ampak vzpodbujajoč vzor in bomo tako dali svoj doprinos za širjenje in uveljavljanje svetonočne blagovesti!

a. č.

Umrli je provincial jezuitov

Iz Fort Archambauda v pokrajini Ciad v Afriki je dospela žalostna vest, da je tam umrl za malarijo jezuitski pater Luigi Maria Santi. Na Brezmadežno, ob otvoritvi mladinskega centra »Stella Matutina« je bil še v Gorici in je imel ob tej priložnosti otvoritveni govor. Za Božič je odšel v Afriko, da bi tam obiskal misijonske postaje jezuitske družbe. Obolel je za malarijo, ki jo je dobil na enem svojih prejšnjih potovanj v Afriko. — Pater Santi se je rodil v Gorici leta 1905. Leta 1958 je bil izbran za provinciala beneško-lombardske provincije. Odlikoval se je po izredni gorečnosti in zmožnostih. Več let je de-

ZABNICE

Ob koncu starega leta je umrla najstarejša faranka, Reza Grilc vd. Kranner, rojena 13.5.1866. Pri njenem pogrebu smo slišali (staromodni?) recept dolgega življenja: pokojna Reza in njena sestra Liza vd. Nagelschmid, kakor tudi Sedlarjeva in Runceva mati, ki so dosegle 90 let in čez, ter umrle leta 1961, so vse bile krščene na dan rojstva.

Za božične praznike smo imeli več kot dovolj mraza, megle in tudi dežja; snega pa le malo, kar pomeni, da so bili bolj redki smučarji iz Gorice in Trsta. — Mladi gospodar Urban Pufitsch je dobil koncesijo za nov gostilniški obrat »Bar Erika« na cesti, ki vodi v Kazareno.

Znana gostilna pri Krenu je bila zopet odprta na sv. Tri kralje: novi posestnik, g. Edi Kranner, je dal zelo okusno, ustrežno in vabljivo prenoviti lokale v prtiličju.

V krogu svojih hčera, zetov in vnukov, na dan svete Družine (7. jan.), je praznoval 80. leto g. Anton Kerstein, spoštovani starosta višarskih štantarjev. Tudi on je dobil milost sv. krsta tekom 24 ur po rojstvu: zato smo prepričani, da — po željah in voščilih — mu bo Bog dal še lepo vrsto let!

RAZNE NOVICE

Smrtne nesreče za Božič v ZDA

Letos so prometne nesreče v ZDA zahtevale izredno visoko število smrtnih žrtev. Med petkom pred Božičem do praznika sv. Stefana je našlo smrt na cesti 532 oseb. To je prvič po letu 1955, da je število žrtev naraslo preko 500. Žrtve je treba pripisati tudi izredno slabemu vremenu, ki je divjalo v ZDA za praznike.

Potres v Dalmaciji

V nedeljo 7. januarja zjutraj so zabeležili po vsej Dalmaciji močan potresni sunk. Središče potresa je bilo v Hercegovini, približno 190 km od Titograda. Potresne sunke so čutili po vsej Dalmaciji, Bosni in Hercegovini ter v Črni gori. Največ škode je potres prizadel na hriboviti obali Makarske. V vasi Makarska, ki šteje 3.300 oseb, je približno tri četrtine hiš poškodovanih. V Podgori in Drasnici pa se je porušilo več hiš. V Makarski so imeli enega mrtvega in deset ranjenih. — Potres so zaznamovali tudi v Trstu.

Železniška nesreča na Holandskem

Poročati moramo o ponovni železniški nesreči, ki je imela strašne posledice: preko 90 mrtvih in še večje število ranjenih. Dva vlaka, prenatrpana s potniki, sta v megli trčila, ekspres Utrecht-Rotterdam, ki je vozil s hitrostjo 120 km na uro, in osebni vlak Leewarden-Utrecht-Rotterdam. Večina potnikov se je vračala s počitnice na delo. Med njimi je bilo tudi mnogotrok, ki so se vračali v šolo. Med žrtvami so razen dveh Angležev sami Holanci. Na vlaku je bila tudi skupina gluho-nemih otrok, namenjenih v neko katoliško šolo. Mnogo izmed njih je našlo smrt med razbitinami vlaka. Reševanje ponesrečencev je zelo otežkočeno, zato se boje, da bo število mrtvih še narastlo.

Potopila se je jugoslovanska ladja

V nedeljo 7. januarja zvečer se je v Rokavskem prelivu južno od Dovera potopila jugoslovanska ladja »Sabeca«. Imela je na krovu 33 mož posadke. Rešilo se je samo 5 mož, medtem ko je 28 članov našlo smrt v valovih. Ladja je trčila v angleško tovorno ladjo »Dorington Court« v trenutku, ko je bila v prelivu gosta megle in je večina posadke spala v svojih kabinah. Jugoslovanska ladja se je razpolovila in se v šestih minutah potopila. Doslej so našli le 17 trupel, 11 pa še pogrešajo.

Umrli je sin Franca Ferdinanda

Na Dunaju je dne 7. januarja umrl vojvoda Max von Hohenberg, sin prestolonaslednika Franca Ferdinanda, ki so ga leta 1914 skupno z ženo ustrelili v Sarajevu. Vojvoda Max je bil poročen z grofico Waldburg-Wolfegg in je imel z njo šest sinov. Med vojno je bil več let interniran v taborišču v Dachau. Po vojni je bil pet let župan v Amstättenu v Nižji Avstriji.

Koliko nas bo v letu 1980

Elektronski računarji v uradih za ljudsko štetje v ZDA so nam dali tale rezultat najbolj obljubljenih svetovnih dežel (v oklepaju število prebivalcev v letu 1980): Kitajska 716 milijonov (1081 milijonov), Indija 440 (657), SZ 216 (302), ZDA 183

Molitvena osmina

Od 18. do 25. jan. se po vsem krščanskem svetu obhaja MOLITVENA OSMINA za zedinjenje vseh kristjanov. Tudi mi se v teh dneh pridružimo vsem, ki verujejo v Kristusa, ter molimo za edinost sv. Cerkve. Po vseh cerkvah, v vsaki duši naj odmeva: »Daj, Oče, da bodo vsi eno!«

Nabožna glasba na vaticanskem radiu

Objavljeno je bilo, da je vaticanska radijska postaja pričela z letošnjim letom oddajo novega programa, s katerim bo širila poznanje nabožne glasbe. Ta program bo oddajala vse nedelje na običajnih valovih od 20.30 do 21. ure in ga ponovila naslednji ponedeljek od 13.30 do 14. ure. Glasbena dela bodo predvajanjem kratko napovedali v italijanskem, francoskem in angleškem jeziku. S prvim prenosom teh oddaj so pričeli v nedeljo dne 7. januarja.

UTRINEK

»Vse krščanstvo obstoji končno v ljubezni do Boga in do ljudi; v tem je skrivnost čudovite spremembe, ki jo je prineslo na svet in jo vzdržuje med nami.«

Lacordaire

40-letnica prvega mladinskega katoliškega društva

Pred 40 leti je duhovnik Alojzij Fogar, poznejši tržaško-koprski škof in sedanjí naslovni nadškof Patrasa, ustanovil v Gorici prvo mladinsko katoliško društvo. To se je zgodilo 5. januarja 1921. Približno 180 goriških fantov je bilo takrat sprejetih v to novoosnovano katoliško društvo. Ponek se je društvo pridružilo KA, dobilo nov sedež v ulici Garibaldi, nato v ulici Marconi in v župnišču nasproti stolnici, dokler se ni pred leti preselilo v svoje prostore v ulici Rabatta. Sledili so si v teh letih razni voditelji, msgr. Fogar, msgr. Velci, msgr. Soranzo, msgr. Močnik, don Dvovier, Pellis, Vecchi, Nardin, Marcucci in sedanji don Dipiazza. Med najaktivnejše in goreče voditelje pa spada dolgoletni vzgojitelj Anton Zakrajšek. Msgr. Velci je ob tej priliki poslal msgr. Fogarju v Rim brzojavne čestitke.

Zaprti mejni prehodi za živino

Zaradi nekaj primerov svinavke, ki se je pojavila v Moši, so obmejni uradi sklenili, da bodo zaprti prehode Steverjan-Hum, Uklanci-Valerišče, Casteletto-Vipolže in Ceglo-Medana za dobo od 6. do 31. januarja. Zapora velja samo za prehod goveje živine, ne pa za osebni promet.

Izboljšuje se položaj na Vrhu

Občinska uprava v Sovodnjah, ki skrbi tudi za Vrhu, je odredila vse potrebno, da se tudi na Vrhu v najkrajšem času odpre ambulatorij. Za sedaj ga bodo odprli v vaški šoli, kjer so uredili primeren prostor. Na seji upravnega odbora konzorcija za kraški vodovod, ki je bila pretekli četrtek v Gradiški, pa so razpravljali o podaljšku vodovoda do Vrha. Sprejeli so sklep, da bo do te uresničitve prišlo še letos.

Izjava

Prejeti smo in objavljamo:

Podpisani obč. svetovalec Karel Černič iz Rupe odgovarjam na klevete in obrekovanje, ki se širijo po okolici, da sva manjšinska svetovalca sama bila proti prodaji obč. zemljišča v Rupji v korist g. Tomažiču Filipu iz Rupe.

Resnica je tale:

Ko je g. župan prečital prošnjo na seji dne 12. decembra 1961, se je oglasil k besedi večinski odbornik, ki je rekel: »Ker je že več strank pred njim zaprosilo za ta kos zemljišča in smo vsem odbili, ker občina hrani to zemljišče za stanovanjske hiše, ne moremo ugoditi njegovi prošnji.« Ta predlog so odobrili vsi svetovalci. Jaz sem kot manjšinski svetovalec rekel: »Res je, da smo pred leti sklenili, da se ta kos zemljišča ohrani za stanovanjske hiše.« Ni torej res, kakor se širi govorica, da sva bila manjšinska svetovalca g. Niko Čevdek s Peči in jaz edina proti prodaji obč. zemljišča g. Filipu Tomažiču.

Od kod prihaja to klevetanje?

Komu in čemu služi?

Obč. svet.

Karel Černič

V Rupji, 7. jan. 1962.

EINSTEIN IN STALIN

Veliki poljski fizik Leopold Infeld, ki se je vrnil na Poljsko iz ZDA leta 1950 in so mu zdaj dali večjo prostost, je v tedniku »Przeglad Kulturalny« napisal, da mu l. 1950 niso dovolili odpreti šolo za fizično teorijo z naslednjo pripombo: »Einstein je star judovski idiot in poleg tega se njegova teorija ne sklada s Kopernikovo.« To je bilo Stalinovo mnenje, ki je takrat še ukazoval.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Ker smo tržaške novice za to številko prejeli prepozno, jih bomo objavili prihodnjič.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 20, osmrtnice L 30, več 79% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici